

De *gruar* 'grillar o neulir les patates', va existir en alguns punts una variant *gruuar*. La veiem en l'obra del manresà Josep d'Argullol: «No t'espantis, li replicà mossèn Ramon, que no t'ho faran *greuar* gayre» (*La Guerra* a. 1872, p. 25). El P. Serra recollia *jesols grauats* 'corcats' i *grau* 'corc'; generalment dona dades de cap al Gironès (AORBB v, 233). «Un dia, en temps de la fam de la guerra, ens vam haver de menjar unes faves *grauades*: les *graus* les havien fetes malbé» sento a Pineda 1975. Aquí, doncs, ho fan femení, mentre que *AlcM* que només ho té de «Girona» (suposo que és la dada del P. Serra), ho dona com a masculí. El pas al femení en un mot en *-au* s'explicaria com a secundari, per la terminació *-au*, tal com en *grau* 'graó' o (*a*)*frau*. M'inclino, doncs, a mirar com fallaç l'aire arcaic d'aquest *grau* femení. Jo creuria que *gruar* va passar a *greuar* per influència conjunta de *greu* (*tornar greu*, *agreujar*) i de *quera* CARIÉS: *gruar* × *querar* > *gueruar* > *greuar*.

CPT.: *Grua-sopes*.

¹ D'un diminutiu neerlandès o baix-alemany en *-kin* de l'al. *kran*, *kranich* 'grua (màquina)' deu venir el fr. *cranequin*, d'on cat. *carranquí* 'espècie de petita grua' (1640, Barra, *Artilleria*, *AlcM*), veg. Spitzer (*LexikK*, 154). — ² Per a la gènesi de la *-ll-* del cast. clàssic i mod. *grulla*, veg. la disquisició del DCEC (GRULLA): després de la qual sembla provada definitivament la tesi de MzPi. i meva que es tracta d'una mera alteració formal de la variant fonètica *gruïa* i no pas de cap *GRULLA. — ³ *AlcM* reporta un informe d'algun corresponsal que a l'Emp. i Pna. Vic *grullo* seria = cast. *barullo* (doncs 'avalot'). Sembla que es tracti d'un malentès d'aquest *grull* 'remor d'ocells nocturns' malentès per algun observador aficionat i foraster, que sabia més castellà que aqueix ús del cat. comarcal (és sabut que *AlcM* anomena abusivament empordanès el parlar de Blanes, que és força més pròxim, lèxic quasi igual, al de StPol que al del llunyà Empordà). — ⁴ Potser és ja el mot *gruà* (que deu ser forma verbal puix que rima amb altres cinc mots en *-à* en el *Torcimany* d'Aversó, 67.6).

⁵ D'aquí segurament el derivat collectiu *grouïin* 'massa de cries de peix', 'de gèrmens vegetals': «li toumple d'amarun / ounte l'escumo fouglaudo / s'aflato en petejant, / escampo lou grouïin» = «il épanche le frai»; «dóu Creatour que --- sempre semeno / vido e grouïin de touto meno» = «le germe universel», *Calendau* III, 72.7; *Nerto* VI, 146. D'altra banda hi pot haver també el resultat d'un encreuament d'això amb el fr. *accroupi*, en un mot comú a Mistral i a Rabelais: «Oh quant de mounde que se vèi! / —dis— tout lou poble dis Aupiho / es *agrouvè* dins li clapiho» = «est là *accroupi* dans les pierres»; «responde l'ermito d'*agrouvè*» = «*accroupi*»; «ki quatre biòu --- lou Lioun --- n'estranglo dous a la segoundo / e, d'un cop d'arpo dins lou flanc, / *agrouvo* l'autre barbelant» = «est *accroupi* d'un coup de griffe», *Nerto* VI, 102, 381; IV, 314. Ara bé aquest mot apareix de vegades amb *-gr-*, però més sovint amb *-cr-*, en Rabelais i en els par-

lars fr. del SO.: «nous mena en tapinois et silence droit à la cage en laquelle il <le Papegaut> estoit *acroué*», *Cinquiesme Livre*, cap. 8, p. 29; en una *kyrielle* d'epítets de *Frere Jean a Panurge*, *engroué* va darrere de *prosterné* (III, cap. 28). En certs parlars del SO. hi ha *agroué* per «accroupi», però a Vendée *s'acrouer* «s'accroupir (la poule qui se baisse pour couvrir ses poussins)». Per a tot això, veg. Sainéan, *La Langue de Rabelais* II, 337-40; II, 162, 214; Plattard, *Frç. Rabelais*, 51. No és estranya aquesta contaminació de *agroué* amb *accroupir*, donada la semblança general i el fet que el fr. *croupir* es diu també de les aigües estancades, igual que el citat landès *grouà*. — ⁶ Wartburg no en protesta i es limita a reconèixer com a notable («auffällig») que no quedi rastre de la *-n-* en llengua d'oc. Hubschmid intenta, despreocupadament, cobrir la trampa amb la bandera de Pedersen, citant un passatge de la gramàtica comparada del savi celtòleg, en el qual passatge, però, no hi ha res que doni ni pretext al que ell diu.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *grullir*, *grull*, *gruada*, *gruari*, *gruadera*, *gruer*, *falçó gruer*, *fer guar*, *guar*, *agruar*, *regruar*, *regruir*, *greuar*, *jesols grauats*, *grau*, *grua-sopes*.

Gruança, *-ansa*, V. *gronxar* *Gruar*, *gruat*, V. *grua*

³⁰ GRUELL, 'espècie de sèmola', catalanització del fr. *gruau*, diminutiu de l'arrel del ross. *grut* (veg. EN-GRUT, III, 362b12). □ 1.ª doc.: «15 lib., encamerat d'aluda, de *grueyl* de *canela*», doc. ross. de 1386; «cinc onses de *gruell* de gingibre», 1416, *InvLC*.

Gruer, V. *grua* *Gruera*, *grueral*, V. *gruar* (GRUA) *Gruera*, V. *groera* *Gruf*, *grufo*, *grufada*, *grufador*, *grufar*, *grufenyar*, *grufenyera*, *grufer*, *grufetejar*, V. *jurgar* *Gruega*, V. *eruga* i *grua* *Grugat*, V. *eruga*

GRUGOLAR, 'parrupejar' ribag., onomatopeia semblant al fr. *roucouler*, cast. *arrullar*, cat. *PARRUPAR*, o *marrucar*.

DERIV.: *Grugol*.

Gruix, *gruixa*, *gruixadell*, *gruixària*, *gruixat*, *gruixer*, *gruixitud*, *gruixura*, *gruixut*, V. *gros* + *Grull*, *grullir*, V. *grua*

⁵⁰ GRUM, forma antiga i dialectal, de la qual és derivada *grumoll*, provinent del ll. GRŪMUS 'pilotet de terra engrunada', idea des de la qual es va passar a 'grumoll, petita massa de substància aglomerada o coagulada'. □ 1.ª doc.: 'turonet', doc. de 1562; *grum de sal*, 1647, *DTO*.

En un doc. d'afrontacions de Pi de Confient, publicat per Monsalvatje (*Not. Hist. C. Besalú* XIX, 31), i que em completa Mn. Julià Pascual, es llegeix el mot amb el sentit de 'turonet': «serra serrajant, arribaren a unes rochas --- e continuant serra serrajant, y tirant